BAVĀRIJAS LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN IN BAVARIA

Authorized by Military Government, DISCC QK. — 2870

Redakcija — Editorial Office: Herzog-Rudolf-Str. 49, Munich

Iznāk reizi nedēlā — Published weekly

Nr. 8 — 1945. g. 6. oktobrī — Minchenē

Būsim cēli domās un lieli gribā

Archibīskapa T. Grīnberga aicinājums

„Mīlie tautieši un tautietes!

Mūsu tauta pārdzīvo patlaban ļoti smagu laiku. Mūs uztur tikai cerība, ka varēsim reiz atgriezties dzimtenē un celt Latviju no jauna, darīt to atkal bagātu, kāda tā bija pirms šī bēdzamā kaŗa. Ar prieku dzirdu, ka nodibinājusies Centrālā komiteja, kas pilnā saskaņā, bez patīgiem nolūkiem, grib strādāt mūsu tautas labā. Strādāšanu tautas labā baznīca labprāt atbalstīs, un es lūgšu Dievu, lai Viņš dod Centrālai komitejai spēku un spējas smago bet svētīgo darbu veikt sekmīgi, Latvijai un latviešu tautai par laicīgu un mūžīgu svētību.

Bet kaut ko panākt mēs varēsim tikai tad, kad visi tautieši un tautietes ievēros pazīstamo izteicienu: „Kaut tu arī piederētu pie mazas tautas un būtu mazs no auguma, tad taču neesi nekad mazs savās domās, nedz savās jūtās, nedz savā gribā!“

Dievs lai mums palīdz būt lieliem, dižiem savās domās, savās jūtās un savā gribā. Savās domās būsim arvien cēli, domāsim tikai uz to, kas nāk visai mūsu tautai par labu, jutīsim sirsnīgu, dedzīgu mīlestību uz savu zemi un tautu, mīlestību, ko neaptraipa nekāda patmīlība, nedz godkārība, nedz mantas karība. Un būsim lieli savā gribā, gribēsim tikai to, kas nāk mūsu tautai par labu.

Bēdu skolā norūdīti, lieli būdami savā gribā, domās un jūtās, mēs būsim stipri un spējīgi celt atkal Latviju godā, celt to saulītē, - uz to lai Dievs svētī pasākumu un katru darbu latviešu tautas labā!

Dievs, svētī Latviju,
Mūs' dārgo tēviju!
Svētī jel Latviju,
Ak, svētī jel to!
Dod mums tur slavā būt
Un darba augļus gūt,
Par Tavu tautu kļūt
Mums Latvijā!

Vācijā, 1945. g. 24. 9.

Archibīskaps T. Grīnbergs.“

Pārvietotām personām priekšrocības uz darbu Vācijā

Frankfurtā pie Mainas 27. sept. paziņota ģen. Eizenhauera pavēle, ar kuŗu DP - pārvietotām personām iepretim vāciešiem pieškiŗama priekšrocība uz darbu, ko dod okupācijas kaŗaspēks un iestādes. Šī pavēle seko virspavēlnieka personīgai apstākļu inspekcijai iepriekšējā nedēļā. Militārās valdības darbiniekiem adresētajā vēstulē par DP aprūpi ģen. Eizenhauers vēl noteic, ka bijušo nacistu upuŗu vajadzībām bez kavēšanās jārekvizē telpas, novietojuma un citas iespējas. Šī vēstule ir atbilde uz sūdzībām par to, ka daudz DP, seviški žīdiem, jāpaliek bez piemērotas pajumtes tuvojoties aukstam laikam, kamēr vāciešiem ir ērti mājokļi. Vēstules nolūks ir aizdzīt jebkuŗas Militārās valdības ierēdņu šaubas par to, vai pārvietotām personām dodama priekšrocība okupācijas spēku sagādājamā nodarbinātībā, un lai novērstu Militārās valdības virsnieku kavēšanos rekvizēt vāciešu mājokļus Hitlera upuŗu izmitināšanai līdz viņu repatriācijai. Vēstulē pieminēts, ka agrāk deklarētās nostājas reālizēšanā dažādos Militārās valdības iecirkņos bijuši šādi kavēšanās gadījumi gan administrātīvo grūtību, gan arī problēmu mulsinātāja rakstura dēļ. Gen. Eizenhauers tagad nosaka, ka „visu atbildīgo civilo un militāro ierēdņu uzmanība jāvelti“ piemērotai sanitārai aprūpei un pārtikas piegādei. Lai papildinātu izsniedzamās devas, papildus jāsagādā arī dārzeņi, un jārada to krājumi arī ziemai. Militārās valdības ierēdņiem pavēlēts rūpēties arī par DP nometņu pārpildītības novēršanu. Eizenhauers noteic, ka māju revizīcija ierobežojama tikai tad, ja to prasa „praktiskās administrācijas svarīgi apsvērumi“.

Prezidenta Trumena pavēle ģen. Eizenhaueram

Savienoto Valstu prezidents Trumens 30. sept. pavēlēja ģen. Eizenhaueram pilnīgi uzlabot nacistu vajāšanas pārdzīvojušo žīdu neciešamos apstākļus Vācijā un Austrijā. Prezidents publicēja oficiālu ziņojumu, kuŗā amerikāņu Militārai valdībai pārmests, ka tā „apejoties ar žīdiem tāpat, kā ar tiem apgājušies nacisti, atskaitot to, ka mēs viņus neiznīcinam“. Tajā pašā laikā Baltais nams atklāja, ka prezidents Trumens lūdzis Anglijas ministru prezidentu Klementu Etliju atļaut iebraukt Palestīnā apm. 100.000 Vācijā un Austrijā palikušajiem žīdiem. Prezidents publicējis arī 31. aug. ģen. Eizenhaueram adresētu vēstuli, ar kuŗu viņš okupācijas spēku komandierim pavēlējis pilnīgi uzlabot apstākļus un padzīt vāciešus no to mājokļiem, ja tas nepieciešams dzīvajos palikušo žīdu izdabūšanai no koncentrācijas nometnēm. Eizenhauers atbildēja, ka viņš nekavējoties ievadījis noskaidrošanu. Pieminētie pārmetumi atrodami bijušā Savienoto Valstu emigrācijas komisāra E. Harrisona ziņojumā, - Trumens viņu bija sūtījis uz Eiropu pārbaudīt pārvietoto personu, jo seviški žīdu, dzīves apstākļus. H. ziņoja, ka žīdi kopš savas „atbrīvošanas“ pakļauti šausmīgiem apstākļiem, joprojām turēti koncentrācijas nometnēs, un ar tiem joprojām apietas gandrīz tāpat, kā to darījuši vācieši. Pēc H. atzinuma, salīdzinājumā ar žīdiem vācieši labāk paēduši, labāk apģērbti un dzīvo labākās mītnēs. Rehabilitācijas programma nav ievadīta un „ļoti maz“ darīts ģīmeņu locekļu pulcināšanai kopā: „viss atkarīgs no nometnes komandanta personīgās nostājas un noskaņojuma“. Daudz nometnēs jāēd „melna, mitra un ārkārtīgi negaršīga maize“; „jāvaicā, cik vēl ilgi daudzi no šiem cilvēkiem izdzīvos ar ēdienu, kas sastāv galvenām kārtām no maizes un kafijas.“ Prezidents Trumens vēstulē Eizenhaueram saka, ka „šādi apstākļi patiešām eksisté“ un „citiem vārdiem, daži no jums padotiem virsniekiem nereālizē mūsu nostājas principus.“

(„The Stars and Stripes“)

Darba iespējas latviešiem

Skaidrojot darba iespējas latviešiem Bavārijā, amerikāņu Militārās valdības iestādes Minchenē un Bavārijas rūpniecības kamera pēdējā laikā atbildējušas, ka tādu iespēju nav ne lietpratējiem, nedz arī kvalificētam vai nekvalificētam darba spēkam vispār. Amerikāņu militārās iestādēs Frankfurtā pie Mainas norādīja, ka tuvākos mēnešos iespējama vairāku rūpniecības uzņēmumu darbības atjaunošana amerikāņu okupācijas joslā, kādēļ nav izslēgta arī latviešu lietpratēju piesaistīšana darbā, eventuāli tekstilrūpniecības un intendantūras nozarēs - ādu rūpniecībā, ādu krāsošanā, uzturvielu apstrādāšanā un taml. Iespējama arī stenotipistu nodarbināšana, ja viņas pārvalda vācu un angļu valodu. Atalgojums, kas pašreiz ir visumā pēc vācu likmēm (nodarbinātie saņem tikai vācu pārtikas devas), eventuāli būs labvēlīgāks visām nodarbināmām DP personām. Būvnozares lietpratējiem un amatniekiem jau tagad zināmas izredzes dabūt darbu Vīsbādenā, kur par pieņemšanu lemj amerikāņu majors Vindhems (Maj. James E. Windham, C. E. Engineer Hg. Command, USTAFF, Wiesbaden).

Angļu okupācijas joslā izredzes uz darbu latviešiem pagaidām vēl šaurākas. Dīseldorfā angļu militārā Darba pārvalde (Labour Office, Capt. H. Clarke) kopā ar Pārvietoto personu daļu norāda, ka darbu varētu dot visāda vei-

tiešiem Vācijā Karintijas latviešus noškir augstie Alpi, kas visus tagad, liekas nospiež un atņem dzīvot prieku. Visi ilgojas nokļūt lielākā latviešu pulkā Vācijā.

Dānijā

latviešu bēgļi no 26. jūn. līdz 10. jūlijam vēlēja savus priekšstāvjus. 1.650 latviešu no 25 nometnēm ievēlēja 16 pārstāvju, kas 21. jūlijā sapulcējās lielākajā latviešu bēgļu nometnē Skelskerā. Par Dānijas latviešu komitejas prku ievēlēja Kopenhāgenas latviešu pārstāvi, „Gēgingera" fabrikas bij. dir. Aleksandru Ābolinu, par viņa vietnieku zv. adv. A. Frīdenbergu un par sekretāru mag. oec. V. Briedi. Kandidātos palika stud. mech. Megnis. Revīzijas komisijas pr-ka amatā ievēlēja zvēr. revidentu Arvīdu Zariņu un par locekļiem inž. Olti, inž. Šmitu un Herb. Zāgaru.

ĀRLIETAS

(Pēc „The Stars and Stripes")

3 pārvaldes apgabali - valstis amerikāņu okupācijas joslā

Savienoto Valstu bruņoto spēku virspavēlnieks Eiropā ģen. Dvaits D. Eizenhauers 28. sept. proklamācijā vācu tautai paziņoja, ka amerikāņu okupācijas joslā Vācijā nodibināti 3 pārvaldes apgabali, kas no šī brīža saucami par valstīm: Lielhesena *(Grosshessen)*, Virtemberga-Bādena *(Württemberg-Baden)* un Bavārija *(Bayern)*. Katrai no šīm valstīm būs valsts valdība, un katrai no tām Militārās valdības varas tiesību paklautībā ir pilniga likumdošanas, tiesas un izpildu vara, par cik tas nerunā pretim Sabiedroto Kontroles padomes lidzšinējiem vai turpmākiem lēmumiem vai šīs padomes nodibinātām centrālām vācu jestādēm. - Amerikāņu Militārā valdība par Bavārijas ministru prezidentu lidzšinēja F. Šēfera vietā iecēlusi Vilhelmu Hēgeneru. 1. okt. viņš paziņoja, ka nedēļas laikā Bavārijas laukos notikuši pāri par 1.300 laupīšanas iebrukumi. Policija vairs netiek galā ar bruņoto laupītāju bandām. - Gen. Eizenhauers 30. sept. ziņoja Savienoto Valstu kara ministrijai, ka amerikāņu okupācijas joslā Vācijā līdz 20. aug. apcietināti vai no amatiem atcelti 150.000 nacistu.

— Amerikāņu okupācijas joslā Vācijā gatavojas pirmajām vācu pagastu pašvaldību demokratiskām vēlēšanām. Noteikumus tām izstrādās līdz 15. okt.

Ar Militārās valdības piekrišanu Frankfurtā pie Mainas notikušas pirmās jaunatļauto vācu politisko partiju atklātās sanāksmes. Tās sarīkojusi vispirms atļautā vācu komūnistu partija un pēc tam arī jaunnodibinātā vācu sociāldemokratu partija.

— Tuvojoties 5 lielvalstu ārlietu ministru padomes pirmās sanāksmes nobeigumam Londonā, Savienotās Valstis ierosinājušas īpašu konferenci, kurā piedalītos visas cīņā pret ass valstīm aktīvās kara dalībnieces, lai apspriestu miera līgumu projektus ar Rumāniju, Bulgāriju un Ungāriju. Šī konference varētu notikt Londonā vienā laikā vai arī pēc ārlietu ministru nākamās sanāksmes, kas būs, domājams, novembrī. Miera līguma projektus attiecībā uz Balkānu valstīm tad nodos 3 lielvalstu - Pad. Savienības, Anglijas un Savienoto Valstu ārlietu ministru galīgai izlemšanai, kā to nupat prieprasījusi Pad. Savienība.

— Maršals Grigorijs Žukovs, kas pārstāv Pad. Savienību Vācijas pārvaldītājā - Sabiedroto Padomē, pieņēmis prezidenta Trumena ielūgumu apmeklēt Savienotās Valstis un ieradīsies Nujorkā pa gaisa ceļu 4. okt.

— Krievu karaspēks 1. okt. atstājis Norveģiju. Sarkanās armijas vienības sākušas atstāt arī Mandžuriju.

— Otru nedēļu turpinās cīņas par Saigonas pilsētu un ostu Indokīnā, kur galvenās cīņas norit starp franču vienībām, kas mēģina atgūt franču kontroli pār visu Indokīnu, un iedzimto annamitu vienībām. Frančus atbalsta arī nelielas amerikāņu, angļu, japāņu, kiniešu, indiešu un holandiešu vienības.

— Oktobra 1. pusē Čechoslovakijas iedzivotāji vēlēs parlamentu, nododot savu „jā" vai „nē" balsi par vienīgo vēlēšanu listi, par kuru vienojušās politiskās partijas. Jaunais parlaments sanāks 28. okt. - čechu un slovaku atbrīvošanas dienā no Habsburgu jūga. 21. okt. vēlēs Francija, kuŗas deparmentu vēlēšanās 23. sept. lielu uzvaru guvuši de Golla atbalstītāji - sociālisti, jaunas vietas iegūstot arī komūnistiem, bez zaudējot Errio radikālsociālistiem. 11. nov. vēlēšanas Dienvidslāvijā, 18. nov. Bulgārijā un decembŗa 1. pusē arī Austrijā. Gandrīz visās Austrumeiropas valstīs vēlēšanās ar vienu pašu - kopēju pretfašistisku listi piedalās 4 jaunās politiskās partijas, kas pārstāv iedzīvotājus no kreisi ietekmētā centra līdz galēji kreisiem: pilsoniski demokratiskā partija, mazsaimnieki, sociāldemokrati un komūnisti. Bulgārijai bija jāatsakās no paredzētās „kopējās" listes Rietumu Sabiedroto iebildumu dēļ un jāpieļauj atsevišķu partiju listes. Portugalē opozicijas partijām ar likumu atkal dotas tiesības piedalīties visās turpmākās parlamenta vēlēšanās.

— Keizars Hirohito ar cilindra cepuri galvā 27. sept. Tokijā apmeklēja Sabiedroto augstāko virspavēlnieku ģen. Mak-Arturu, noņēma cepuri un 35 min. sarunājās. Sarunas temats nav zināms, bet galvenais, kā to uzsvēra kāds augstāks amerikāņu virsnieks, ir tas, ka keizars pats ieradās apmeklēt augstāko virspavēlnieku. Japānas vēsturē tam nav precedenta.

Arturs Kaugars

Trimdinieka dziesma

Rit laiks, un viss, kas mainīgs, atraisās,
Tavs skaistums pārlaicīgā spēkā staro.
Rimsti gari šaubīgie, kas manī karo.
Sirds stiprums nāk no tevis, mūžīgā, —
No tevis, dzimtene.

Es dzirdu tavu siļu šalkšanu
Un redzu plavu ziedus pazemīgos.
Vai tauta greznosies un uguņos, un līgos,
Vai Zāļu nakti šo vēl skumsti tu, —
Ai, mana dzimtene?

Drīz atkal kūpēs tavi lielceļi,
Skries smilšu viesulī prom vara raganīga,
Bet svētku dziesmā dimdēs sirmā Rīga,
Un pārnāks tālu ceļu gājēji, —
Pie tevis, dzimtene.

Latviešu sports Bavārijā

Tirolē, Kirchtālē (bei Wörgl) atrodas vieglatlēts Viktors Baumanis, kas apm. gadu pavadījis Štuthofas koncentrācijas nometnē pie Dancīgas un no turienes izbēdzis krievu ziemas ofensīvas sākumā. Štuthofas koncentrācijas nometnē atradušies arī Latvijas valsts vienības basketbolisti Valdem. Šmits un Mārt. Grundmanis. Par viņu likteni nav noteiktu ziņu. Šmits bijis nopietni slims, un iespējams, ka viņš palicis pie krieviem. *Šm.*

Normālai pasta darbībai Bavārijā atjaunojoties, visa redakcijai domāta korespondence - manuskripti, vēstules galv. redaktoram u. c. sūtāma vienīgi uz vārda pēc adreses: *Viktors Baltkājis, Waxensteinstr. 49, München 25, Oberbayern (13-b)*. Lai sūtījumi pienāktu ātrāk, ieteicams izlietot ekspressūtījumu iespējas (Eilzustellung).

Iekārtojot „BLV" kantori un ekspedīciju, pasta naudas pārvedumi ar ziedojumiem „BLV" abonēšanai un citām summām redakcijai tagad adresējami „BLV" kantora un ekspedīcijas vadītājam: *Eduards Zembergs, Office of the „Latvian News Bulletin in Bavaria", Herzog-Rudolf-Str. 49, München 22, Oberbayern (13-b).*

Izdevējs: Bavārijas LNK informācijas birojs.

Galvenais redaktors: Viktors Baltkājis.

Publisher: Information Bureau of the Latvian National Committee in Bavaria.

Editor-in-Chief: Viktors Baltkājis.

„Bavārijas Latviešu Vēstneša"

atsevišķi eksemplāri un izlikšanai latviešu komiteju mītnēs un latviešu bēglu nometnēs dabūjami pret ziedojumiem redakcijas izdevumu segšanai redakcijā, Latvijas Nacionālās komitejas mītnē Minchenē, Herzog-Rudolf-Str. 49. Turpat adresējama ar mūsu gadījuma pastu sūtāma — „Bavārijas Latviešu Vēstnesim" domāta korespondence un informācija. Lidzstrādniekus lūdz pieteikties, iesūtot manuskriptus par sava apgabala, novada, nometnes vai pilsētas latviešu bēglu dzīvi. Citur Vācijā iznākošo latviešu izdevumu redakcijas lūgtas regulāri piesūtīt apmaiņas eksemplārus (2).

Dodot iespēju latviešu bēgļiem Bavārijā un arī visā pārējā Vācijā un Austrijā nodrošināties ar „Bavārijas Latviešu Vēstneša" numuriem, atklāta abonementa pieņemšana. Latviešu komitejām un latviešu nometņu vadībai jāpaziņo redakcijai, cik komitejā reģistrēto vai nometnē dzīvojošo tautiešu vēlas laikrakstu abonēt. Pieteikto eksemplāru skaitu tad paredzēs arī uz priekšu, lai pēc iznākšanas ar mūsu gadījuma pastu tos varētu nosūtīt abonentu pieteicējai komitejai vai nometnei. Abonementu pieņem ik uz divi mēnešiem pret katra abonenta labprātīgu ziedojumu, no piecām vācu markām sākot. Ziedojumu kopsumma piesūtāma reizē ar abonentu skaita pieteikumu. Abonements atjaunojams vismaz mēnesi pirms iepriekšējā abonementa izbeigšanās. Par laikraksta savlaicīgu nesaņemšanu vai abonementa pārtraukšanu technisku iemeslu dēļ redakcija atbildību nevar uzņemties.